

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 1/2026-37

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Júliusom Gogom, advokátom, Štefánikova 47, Nitra, proti postupu Okresného súdu Prievidza v konaní vedenom pod sp. zn. 10C/113/2013 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Prievidza v konaní vedenom pod sp. zn. 10C/113/2013 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Prievidza **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. 10C/113/2013 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **800 eur** ktoré jej **j e** Okresný súd Prievidza **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Prievidza **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **771,68 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľky

1. Uznesením č. k. III. ÚS 1/2026-18 zo 14. januára 2026 ústavný súd prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľky doručenú 22. júna 2025, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10C/113/2013. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní porušené boli, prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov, aby priznal sťažovateľke finančné zadost'učinenie vo výške 6 000 eur a aby jej okresný súd nahradil trovy konania.

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľky bola pridelená Robertovi Šorlovi ako sudcovi spravodajcovi a predsedovi III. senátu ústavného súdu. Sudca spravodajca Robert Šorl bol z konania vo veci sťažovateľky vylúčený uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 399/2025-5 zo 7. augusta 2025 právoplatným a vykonateľným okamihom jeho prijatia a v súlade s čl. III bodom 2 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na rok 2025 ho v konaní a rozhodovaní nahradil sudca (zároveň sudca spravodajca) Ľuboš Szigeti.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je žalovanou v napadnutom konaní o zaplatenie 609,35 eur s príslušenstvom, ktoré z pohľadu sťažovateľky začalo jej podaním odporu proti platobnému rozkazu vydanému okresným súdom v konaní sp. zn. 8Ro/33/2013. Prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 3. apríla 2014, následne vo veci bolo nariadené znalecké dokazovanie a približne po troch rokoch vo veci bolo meritórne rozhodnuté na prvom stupni. Rozsudok okresného súdu bol odvolacím súdom zrušený a vec bola vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, ktoré do podania ústavnej sťažnosti, teda ani po viac ako 12 rokoch, nie je rozhodnuté na súde prvého stupňa. Sťažovateľka považuje postup okresného súdu v napadnutom konaní za neefektívny, nesústredený, s malou iniciatívou záujmu o prerokovanie a rozhodnutie veci spravodlivo a v čo najkratšom čase. Tým okresný súd porušuje svoju základnú povinnosť odstrániť stav právnej neistoty.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

4. Okresný súd k ústavnej sťažnosti zaujal stanovisko podaním sp. zn. Spr 195/26 zo 4. februára 2026, ktorého súčasťou je aj prehľad procesných úkonov v napadnutom konaní.

5. Podľa stanoviska okresného súdu predmetný spor patrí z pohľadu skutkovej a právnej zložitosti medzi skutkovo zložitejšie, keďže v konaní je potrebné posúdiť špecifické skutkové otázky väd na nehnuteľnosti (byte) a vykonať rozsiahlejšie dokazovanie zahŕňajúce výsluchy viacerých

svedkov vrátane potreby vyhotovenia znaleckého posudku a jeho doplnenia v zmysle viazanosti názorom odvolacieho súdu a nariadenia ďalšieho znaleckého dokazovania.

6. K celkovej dĺžke konania prispela aj pandémia COVID-19, dlhodobá práceneschopnosť zákonnej sudkyne, resp. ďalšie prekážky na strane súdu. Okresný súd v kontexte sťažnostnej argumentácie sťažovateľky poukazuje najmä na konanie znalca Ing. Láhkeho, ktorý zavádzal súd s termínom vypracovania doplnenia znaleckého posudku a následne včas neoznámil skutočnosť, že bol na vlastnú žiadosť vyčiarknutý zo zoznamu znalcov, čo sa nepriaznivo odrazilo na dĺžke konania. V tomto smere tiež poukazuje na nedostatok znalcov zapísaných v príslušnom odbore, ktorých je len 12 a v Trenčianskom kraji len 1 znalec. Ďalej okresný súd poukazuje na to, že viaceré nariadené pojednávania boli odročované z dôvodov na strane účastníkov konania.

7. Okresný súd však poukazuje na to, že predmetná vec napriek tomu, že napadla v roku 2013, nie je tzv. prioritným konaním. Taktiež zdôrazňuje, že na priebeh dokazovania vo veci sa s poukazom na § 470 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) nevzťahovala sudcovská koncentrácia konania podľa § 153 CSP a žalobca bol oprávnený uplatniť prostriedky procesného útoku až do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí, v súlade so zákonnou koncentráciou konania podľa § 154 CSP, čím nedošlo k žiadnym priťahom v konaní ani k porušeniu procesných práv sťažovateľky. Okresný súd uvádza, že nad predmetnou vecou bol nariadený dohľad predsedníčkou súdu tak, aby súd postupoval rýchlo, efektívne a sústredene.

8. Na pojednávaní nariadenom na 7. október 2025 bol vo veci vyhlásený rozsudok č. k. 10C/113/2013-739, ktorým bola výrokom I žaloba žalobcu zamietnutá. Výrokom II bol sťažovateľke proti žalobcovi priznaný nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %. Výrokom III bol návrh žalobkyne na prerušenie konania zamietnutý. Výrokom IV súd prvej inštancie rozhodol, že o trovách štátu rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Okresný súd uvádza, že z dôvodu podaného odvolania žalobcom vykonáva procesné úkony na účely predloženia spisu odvolaciemu súdu (replika a duplika).

9. Okresný súd uvádza, že vzhľadom na už uvedené skutočnosti intenzita úkonov súdu s prihliadnutím aj na procesné správanie strán konania a súdom ustanoveného znalca nedosahuje úroveň, ktorá by mohla znamenať porušenie základných práv sťažovateľky. Napriek dĺžke konania je súd presvedčený, že jeho postup smeroval efektívne k rýchlemu odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľky. Nariadený dohľad predsedníčkou súdu sa prejavil v rýchlom, efektívnom a sústredenom konaní súdu, čoho výsledkom je rozsudok vo veci samej a následne procesné úkony v rámci odvolacieho konania. Opodstatnenosť ústavnej sťažnosti okresný súd nevidí.

10. K výške primeraného finančného zadostučinenia okresný súd poukazuje na proporcionalitu s ohľadom na priznávané nemajetkové ujmy vo veciach pozostalých príbuzných v konaniach pred okresnými a krajskými súdmi, Najvyšším súdom Slovenskej republiky či ústavným súdom, z ktorých rozhodnutí vyplýva, že za oveľa závažnejšie zásahy do základných ľudských práv a slobôd (ochrana zdravia a ľudského života), ako ich opisuje v sťažnosti sťažovateľka, sú v praxi priznávané nižšie sumy finančnej satisfakcie, ako v danom prípade požaduje sťažovateľka. Zároveň okresný súd uvádza, že je potrebné zohľadniť aj nepomer medzi výškou sťažovateľkou požadovaného primeraného finančného zadostučinenia a výškou istiny, ktorá je predmetom konania napadnutého ústavnou sťažnosťou.

III. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci [§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde)].

12. Predmetom prieskumu ústavného súdu je posúdenie, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k sťažovateľkou tvrdenému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V obsahu ostatných dvoch práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť, ako to ústavný súd konštantne judikuje (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 65/04).

13. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, zohľadňujúc nielen nečinnosť, ale aj nesústredenú činnosť konajúceho súdu (m. m. II. ÚS 579/2024 a tam uvedená judikatúra), sledujúc splnenie základnej povinnosti súdu a sudcu zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie (bližšie pozri II. ÚS 584/2024).

14. Klasifikáciu prietáhov v konaní ako zbytočných s následným vyslovením alebo nevyslovením porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ústavný súd posudzuje vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľku (napr. I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

15. Z hľadiska právnej a skutkovej zložitosti prejednávanej veci ústavný súd konštatuje, že spor, ktorého predmetom je uloženie povinnosti zaplatiť sumu 609,35 eur s príslušenstvom, je potrebné považovať za bežnú rozhodovaciu agendu všeobecných súdov. Z doterajšieho priebehu napadnutého konania zásadná skutková či právna zložitosť veci nevyplýva. Potrebu vykonania znaleckého dokazovania v týchto typoch konaní je možné považovať za štandardnú, čo môže do istej miery predĺžiť celkovú dĺžku konania. Na takú skutočnosť by ústavný súd bral aj ohľad, avšak nie v takej dĺžke, ako to je v prejednávanej veci (čomu sa ústavný súd venuje ďalej).

16. Po preskúmaní spisového materiálu ústavný súd zistil, že sťažovateľka svojím správaním zásadným spôsobom neovplyvnila dĺžku napadnutého konania, avšak na jej vrub je potrebné pripísať odročenia pojednávania 23. októbra 2017, 14. januára 2020, 12. marca 2020, o ktorých odročenie sama požiadala, na čo ústavný súd prihliadol pri určení výšky primeraného finančného zadostučinenia.

17. Ako posledné kritérium ústavný súd hodnotil postup okresného súdu. Z ústavnej sťažnosti, vyjadrenia okresného súdu a predloženého súdneho spisu vyplýva, že konanie sa začalo doručením žaloby 22. mája 2013. Okresný súd prvýkrát rozhodol vo veci samej 19. júna 2018 (žalobe vyhovel). Postup okresného súdu do vydania tohto rozsudku je potrebné hodnotiť ako neefektívny a nesústredený, a to nielen z dôvodu, že bol vydaný až po 5 rokoch odo dňa podania žaloby, ale najmä z dôvodu, že tento rozsudok bol zrušený odvolacím súdom a vrátený na ďalšie konanie a rozhodnutie z dôvodu, že okresný súd predčasne vyvodil zodpovednosť žalovanej bez náležite vykonaného dokazovania. Tým sa celé konanie predĺžilo, čo je potrebné pripísať na vrub okresnému súdu (I. ÚS 221/2022).

18. Po vrátení veci odvolacím súdom je konanie poznačené nečinnosťou v dôsledku protipandemických opatrení v súvislosti s COVID-19, keď boli zrušené pojednávania nariadené na 9. apríl 2020 a 6. október 2020. Pandémia ochorenia COVID-19 teda môže byť dôvodom nečinnosti, avšak v rámci ojedinelej nečinnosti trvajúcej kratší čas aj s prihliadnutím na predmet konania a jeho význam pre sťažovateľku (IV. ÚS 266/2022, IV. ÚS 162/2023).

19. Obdobie medzi pojednávaniaми 21. októbra 2021 až 17. januára 2023 je poznačené nečinnosťou okresného súdu spôsobenou práceneschopnosťou zákonnej sudkyne. Na tomto mieste je potrebné pripomenúť, že pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti, ktorou sú namietané zbytočné priesťahy v súdnom konaní, v zásade nemožno robiť rozdiel medzi tzv. objektívnymi a subjektívnymi dôvodmi priesťahov (I. ÚS 24/2022).

20. Dňa 16. februára 2023 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené s cieľom doplnenia znaleckého dokazovania v intenciách názoru odvolacieho súdu vyjadreného v zrušujúcom uznesení. Celé znalecké dokazovanie bolo poznačené zbytočnými priesťahmi. Už po ustanovení znalca tento bol opakovane urgovaný na prevzatie spisu a následne na podanie doplneného znaleckého posudku. Znalec okresnému súdu 30. septembra 2023 oznámil, že doplnenie vyhotoví v lehote do 21. novembra 2023, čo neurobil. Okresný súd 13. decembra 2023 pod hrozbou uloženia pokuty žiadal o uvedenie dôvodov, pre ktoré znalec doplnený znalecký posudok neodovzdal. Znalec 5. februára 2024 okresnému súdu písomne oznámil, že požiadal o vyčiarknutie zo zoznamu znalcov a na pojednávaní 11. apríla 2024 oznámil, že bol vyčiarknutý zo zoznamu znalcov už k 7. februáru 2024. Súd vo veci ustanovil nového znalca 23. októbra 2024. Znalecký posudok bol okresnému súdu doručený 27. februára 2025.

21. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti vyslovil opakovane názor, podľa ktorého účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu, teda v danom prípade súdu, ktorý vykonáva súdnu právomoc zameranú na ochranu práva prostredníctvom vydávania súdnych rozhodnutí (II. ÚS 66/99). Za konanie konkrétneho sudcu, zamestnanca súdu, ustanoveného znalca nesie v konečnom dôsledku zodpovednosť príslušný súd ako orgán verejnej moci, ktorého povinnosťou bolo poskytnúť účastníkom konania (stranám sporu) účinnú súdnu ochranu (II. ÚS 501/2025). Hoci okresný súd opakovane urgoval pôvodného znalca, jeho postup vzhľadom na dĺžku konania nebol podľa názoru ústavného súdu dostatočne razantný a efektívny, čím od pojednávania konaného 16. februára 2023 (odročené na účely doplnenia znaleckého dokazovania) až do 27. februára 2025 (do podania znaleckého posudku) v napadnutom konaní nastali bezdôvodné priesťahy.

22. Dňa 28. mája 2025 bol nad vecou určený dohľad predsedníčkou okresného súdu. Následne sa uskutočnili tri pojednávania (10. júna 2025, 7. októbra 2025 a 17. októbra 2025) a na poslednom pojednávaní bol v merite veci vyhlásený rozsudok (žaloba bola zamietnutá), ktorý však dosiaľ nie je právoplatný z dôvodu podaného odvolania žalobcom.

23. Súhrnne tak ústavný súd uzatvára, že okresný súd svojou nečinnosťou, ako aj nesústredenou a neefektívnou činnosťou zapríčinil, že konanie nie je ku dňu rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené ani po viac ako 12 rokoch odo dňa podania žaloby, a preto ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

IV.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

24. V nadväznosti na vyslovenie porušenia práv ústavný súd v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku nálezu), vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené.

25. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti zároveň žiada, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadost'učinenie 6 000 eur. Ústavný súd vzhľadom na všetky okolnosti posudzovaného prípadu v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 135 zákona o ústavnom súde finančné zadost'učinenie priznal, majúc pritom na zreteli, že jeho cieľom je zmiernenie ujmy pocit'ovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu. Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

26. Pri ustálení sumy finančného zadost'učinenia v danej veci ústavný súd prihliadol na celkovú dĺžku napadnutého konania, neodôvodnenú nečinnosť, ako aj neefektívny a nesústredený postup okresného súdu, predmet súdneho konania, teda „čo je v hre“ pre sťažovateľku, ale i na čiastočnú nečinnosť i sťažovateľky. Po zohľadnení týchto okolností ústavný súd považoval za primerané priznať sťažovateľke finančné zadost'učinenie 800 eur (bod 3 výroku nálezu). Vo zvyšku požadovaného primeraného finančného zadost'učinenia ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovelo (bod 5 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

27. Sťažovateľka, resp. jej právny zástupca si náhradu trov konania uplatnili, ale nevyčíslili. Ústavný súd preto vychádzal z obsahu sťažnostného spisu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 251 a nasl. CSP) a sťažovateľke podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde priznal náhradu trov právneho zastúpenia v celkovej sume 771,68 eur (bod 4 výroku nálezu) za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2025 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 371 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 14,84 eur, t. j. spolu 771,68 eur (§ 1 ods. 3, § 11

ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov). Ústavný súd vlastnou činnosťou zistil, že právny zástupca sťažovateľky nie je platcom dane z pridanej hodnoty.

28. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. apríla 2026

Luboš Szigeti
predseda senátu